

УДК 378:37.012.3:37.062

Т. П. Вадап'янава¹, А. А. Лось²¹Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт²Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі

АНАЛІЗ ЯКАСЦІ АДУКАЦЫІ БЕЛАРУСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА ЎНІВЕРСІТЭТА ІНФАРМАТЫКІ І РАДЫЁЭЛЕКТРОНІКІ І БЕЛАРУСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА ТЭХНАЛАГІЧНАГА ЎНІВЕРСІТЭТА

У ходзе даследавання было праведзена апытанне студэнтаў БДУІР і БДТУ з мэтай вызначэння, ці лічаць яны, што ўніверсітэт мае перавагі ці недахопы ў параўнанні з УВА краіны. Таксама было зададзена пытанне, ці задаволены студэнты якасцю адукацыі ва ўніверсітэце. Больш за 60% апытаных студэнтаў БДУІР задаволены якасцю адукацыі ў гэтай УВА. Сярод пераваг яны называюць у першую чаргу ўведзеную ў БДУІР сістэму паступлення, развітую інфраструктуру, супрацоўніцтва з вядучымі ІТ-кампаніямі Беларусі, добрае харчаванне, прэстыжнасць навучання, самастойнасць навучання. Больш за 83,2% апытаных студэнтаў БДТУ задаволены якасцю адукацыі ва УВА.

У БДУІР і БДТУ створана школа падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў, здольная канкураваць са школамі лепшых сусветных універсітэтаў.

Ключавыя словы: установа вышэйшай адукацыі, універсітэт, высокакваліфікаваны спецыяліст, якасць адукацыі.

T. P. Vodop'yanova¹, A. A. Los'²¹Belarusian State Technological University²Belarusian State University of Informatics and Radioelectronics

THE EDUCATION QUALITY ANALYSIS OF THE BELARUSIAN STATE UNIVERSITY OF INFORMATICS AND RADIOELECTRONICS AND BELARUSIAN STATE TECHNOLOGICAL UNIVERSITY

During the study the survey of BSUIR and BSTU students was conducted in order to find out their point of view concerning plus sides and drawbacks of their universities versus other ones in our country. Simultaneously the matter of student satisfaction with the education quality level at their university was clarified. More than 60% of the BSUIR students surveyed are pleased with the quality of education there. Among the advantages they primarily highlighted admission system introduced in BSUIR, developed infrastructure, cooperation with leading IT companies in Belarus, good food, prestigious learning, self-study. More than 83.2% of the BSTU students surveyed are pleased with the quality of education.

In BSUIR and BSTU there is created a school for training highly qualified specialists being able to compete with the world's best universities schools.

Key words: institution of higher education, university, highly qualified specialist, quality education.

Уводзіны. Для таго, каб зрабіць якасны аналіз адукацыі трэба абавязкова ўлічваць меркаванне студэнтаў, параўнаць перавагі і недахопы па суадносных паказчыках іншых універсітэтаў.

Асноўная частка. Рынак вышэйшай адукацыі, на якім прапаноўваюцца адукацыйныя паслугі, вельмі шырокі.

У Рэспубліцы Беларусь налічваецца 54 устаноў вышэйшай адукацыі (УВА). 45 УВА знаходзяцца ў падпарадкаванні 13 органаў дзяржаўнага кіравання, рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання і дзяржаўных органаў: Міністэрства адукацыі – 23; Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання – 4; Міністэрства аховы здароўя – 4; Міністэрства культуры – 3; Міністэрства сувязі і інфарматызацыі – 1; Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь – 1; Нацыянальнага банка – 1; Міністэрства спорту і турызму – 1; Міністэрства ўнутраных спраў – 2;

Міністэрства абароны – 1; Міністэрства транспарту і камунікацый – 1; Міністэрства па надзвычайных сітуацыях – 2; Дзяржаўнага пагранічнага камітэта – 1.

Акрамя таго, у рэспубліцы дзейнічае 9 устаноў прыватнай формы ўласнасці.

З 45 дзяржаўных УВА 31 з'яўляецца ўніверсітэтам і 7 – акадэміямі, 3 – інстытутамі, 4 – вышэйшымі каледжамі.

На пачатак 2014/2015 навучальнага года ва УВА рэспублікі навучалася каля 363 тыс. студэнтаў, гэта на 8% меней, чым на пачатак мінулага года, што сведчыць пра значнае скарачэнне колькасці абітурыентаў з прычыны дэмаграфічнага становішча. За кошт бюджэтных сродкаў навучаецца 38% усіх студэнтаў, у дзяржаўных УВА – 60% студэнтаў, якія атрымліваюць адукацыю ў дзённай форме. У бягучым навучальным годзе вышэйшую адука-

цыню атрымліваюць звыш 14 тыс. замежных грамадзян (4% усіх студэнтаў) [1].

У 2014 г. студэнтамі сталі звыш 63 тыс. чалавек, што на 5 тыс. (на 8%) менш, чым у 2013 г. З іх 45% атрымаюць адукацыю за кошт бюджэтных сродкаў. Спецыяльнасці эканамічнага і юрыдычнага профілю абралі 35% першакурснікаў, тэхнічнага і будаўнічага – 23%, педагагічнага – 9%, сельскагаспадарчага – 9%, сацыяльнай скіраванасці – 7%, гуманітарнага профілю – 7%.

У складзе БДУІР налічваецца 12 факультэтаў і 41 кафедра; навукова-даследчая частка (НДЧ), якая ўключае 33 навукова-даследчыя лабараторыі, 9 даследчых груп, 9 цэнтраў; Інстытут павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кіруючых работнікаў і спецыялістаў па інфармацыйных тэхналогіях і радыёэлектроніцы.

З моманту свайго заснавання ўніверсітэт выдаў для народнай гаспадаркі больш за 67 тыс. спецыялістаў.

З 2009 г. упершыню ў Рэспубліцы Беларусь распачата падрыхтоўка замежных грамадзян па пяці спецыяльнасцях на англійскай мове. У цяперашні час у БДУІР 25% замежных грамадзян навуцаецца на англійскай мове.

У 2013 г. упершыню сярод ВНУ Рэспублікі Беларусь БДУІР адкрыў філіялы кафедраў на базе Computer System Institute (CSI), ЗША г. Чыкага і на базе яго прадстаўніцтваў у г. Бостан ЗША для сумеснага інтэграванага навучання (дзённае і дыстанцыйнае) жыхароў ЗША па спецыяльнасці «Праграмуемая мабільная сістэма». Ажыццёўлены першы набор на першы курс 17 жыхароў ЗША для іх навучання [2].

У адукацыйны працэс БДУІР шырока ўкаранены сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі. Актыўна развіваецца карпаратыўная сеткавая інфраструктура, якая налічвае каля 4000 камп'ютараў, сотні адзінак сеткавага абсталявання.

Ва ўніверсітэце праводзіцца пастаянная мэтанакіраваная праца па інавацыйнай практыкаарыентаванай падрыхтоўцы спецыялістаў. На базе 27 вядучых прадпрыемстваў рэспублікі арганізаваны філіялы кафедраў універсітэта. Сумесна з арганізацыямі рэальнага сектара эканомікі і бізнес-супольнасці ва ўніверсітэце адкрыта і функцыянуе 33 вучэбна-навуковыя вытворчыя лабараторыі і 6 адукацыйных цэнтраў вядучых сусветных кампаній ІТ-галіны: IBM, SAP, Cisco, National Instrument; Android Software Center – сумесна з кампаніяй Knowledge (ЗША); цэнтр INTES па інтэграваным сістэмах бяспекі. У 2014 г. быў адкрыты клас тар акадэміі Cisco.

БДУІР уносіць значны ўклад у развіццё такіх прыярытэтных напрамкаў беларускай навукі, як электроніка і фатоніка, нанаматэрыялы і нанатэхналогіі, з'яўляючыся адной з галаўных

арганізацый па дзяржаўных праграмах навуковых даследаванняў «Электроніка і фатоніка» і «Функцыянальныя і машынабудаўнічыя матэрыялы, нанаматэрыялы» [3].

За папярэдні перыяд сваёй гісторыі ўніверсітэт стаў лідэрам у сферы інфармацыйных тэхналогій, якія вызначаюць будучыню нашай краіны і сумежных дзяржаў.

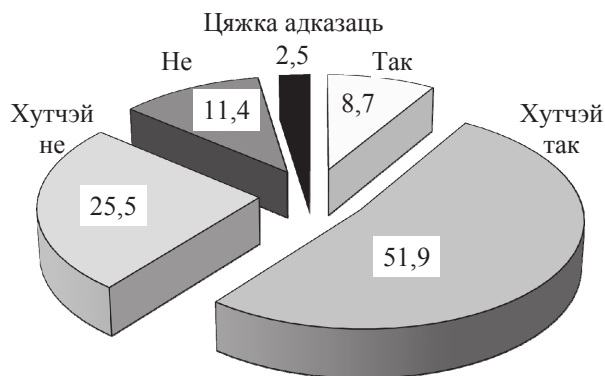
Дзейнасць універсітэта накіравана на новыя напрамкі ў галіне адукацыі, таму і далей яго роля ў падрыхтоўцы інжынерных і навуковых кадраў у галіне інфармацыйных тэхналогій, радыёэлектронікі, інфа-тэлекамунікацый, мікра- і нанаэлектронікі будзе ўзрастаць.

У ходзе даследавання было праведзена апытанне студэнтаў БДУІР і БДТУ з мэтай вызначэння, ці лічаць яны, што ўніверсітэт мае перавагі ці недахопы ў параўнанні з іншымі УВА краіны. Таксама было задзена пытанне, ці задаволены студэнты якасцю адукацыі ва ўніверсітэце. Ніжэй прыведзены вынікі апытання.

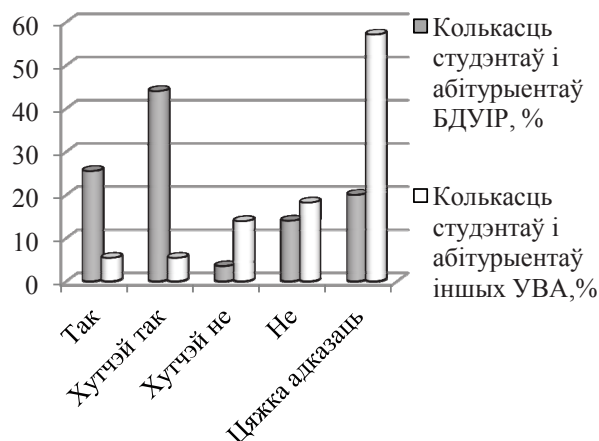
Апытана было 246 студэнтаў і абітурыентаў БДУІР, 37 студэнтаў іншых УВА.

Як бачна на дыяграме (мал. 1), больш за 60% апытаных студэнтаў БДУІР задаволены якасцю адукацыі ў гэтай УВА. Як бачна з графікаў (мал. 2), большасць студэнтаў і абітурыентаў БДУІР бачаць перавагі свайго ўніверсітэта перад іншымі. Сярод пераваг яны называюць у першую чаргу ўведзеную ў БДУІР сістэму паступлення, развітую інфраструктуру, супрацоўніцтва з вядучымі ІТ-кампаніямі Беларусі, добрае харчаванне, прэстыжнасць навучання, самастойнасць навучання.

У сваю чаргу, большасць студэнтаў і абітурыентаў іншых УВА кажуць, што ім цяжка ацаніць перавагі БДУІР. Многія лічаць, што, калі не вучыўся ў гэтым універсітэце, то цяжка яго хоць як-небудзь ацаніць, але гэта можна аспрэчыць, бо ў сетцы Інтэрнэт ёсць шматлікія дадзеныя па БДУІР, таксама перыядычна з'яўляюцца артыкулы на розных інфармацыйных парталах і ўвогуле інфармацыя ў сучасных умовах даступная.

Мал. 1. Адказ студэнтаў на пытанне «Ці задаволены Вы якасцю навучання ў БДУІР?»

Мал. 2. Адказ студэнтаў і абітурыентаў на пытанне «Ці бачыце Вы перавагі БДУiР перад іншымі ўніверсітэтамі?»

Тым не менш сярод асноўных недахопаў пералічваюць расклад, з-за якога немагчыма сумяшчаць працу і вучобу, адсутнасць зон адпачынку, непрадуманасць у некаторых момантах вучэбнай праграмы, адсутнасць Wi-Fi, залішні кошт навучання на некаторых спецыяльнасцях, неэфектыўная модульна-рэйтывагавая сістэма.

Аналізуючы графікі, можна сказаць, што ў цэлым БДУiР мае пазітыўны імідж і перавагі перад іншымі ўніверсітэтамі з пункту гледжання яго студэнтаў і абітурыентаў.

БДТУ – вядучая УВА ў лясной, хімічнай і паліграфічнай галінах Рэспублікі Беларусь. На 2014 г. адкрыта 11 факультэтаў з больш за 16 000 студэнтаў, магістрантаў, аспірантаў і дактарантаў з 28 спецыяльнасцямі. У прафесарска-выкладчыцкі склад уваходзяць 2 члена-карэспандэнта НАН Беларусі, больш за 60 дактароў навук, звыш 430 кандыдатаў навук [2].

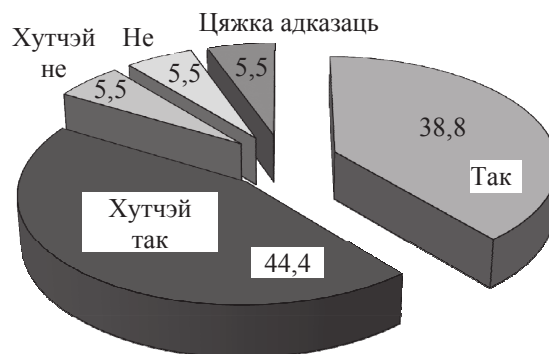
На базе ўніверсітэта дзейнічаюць 20 навукова-даследчых лабараторый, 18 навуковых школ міжнароднага ўзроўню, 35 вучэбна-навукова-вытворчых комплексаў, 10 навуковых цэнтраў, Савет навукова-даследчай работы студэнтаў.

Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт, адзіны у нашай дзяржаве, ажыццяўляе навучанне практыка-арыентаваных магістраў па спецыяльнасці 1-26 81 03 «Кіраванне нерухомаасцю» (Master in Real Estate Management) у супрацоўніцтве сумесна з Віленскім тэхнічным ўніверсітэтам ім. Гедымінаса. Магістрам выдаецца дыплом еўрапейскага і беларускага ўзору.

Пры апытанні студэнтаў БДТУ (як бачна на мал. 3) больш за 83,2% апытаных студэнтаў БДТУ задаволены якасцю адукацыі ва УВА.

Як паказана на графіках (мал. 3, 4), большасць студэнтаў БДТУ (75%) бачаць перавагі свайго ўніверсітэта перад іншымі ў арганізацыі вучэбнай дзейнасці, непасрэдна ва ўзроўню і

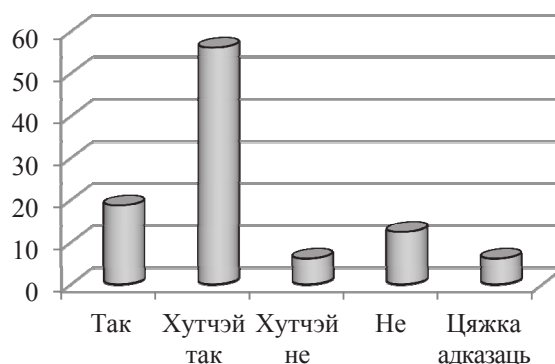
якасці адукацыі і арганізацыі пазавучэбнай дзейнасці студэнтаў. Сярод пераваг яны называюць у БДТУ развітую інфраструктуру, прэстыжнасць навучання, высокі ўзровень выкладчыкаў, самастойнасць навучання, зручнае месцазнаходжанне ўніверсітэта, кампактнае размяшчэнне карпусоў і інтэрнатаў.

Мал. 3. Адказ на пытанне «Ці задаволены Вы якасцю навучання ў БДТУ?»

БДТУ першым сярод ВНУ краіны атрымаў сертыфікаты адпаведнасці сістэмы менеджменту якасці патрабаванням нацыянальнай (СТБ ISO 9001-2009) і нямецкай (DIN EN ISO 9001-2008) сістэм сертыфікацыі.

Сярод асноўных недахопаў пералічваюць расклад, праз які немагчыма сумяшчаць працу і вучобу, непрадуманасць у некаторых момантах вучэбнай праграмы, адсутнасць Wi-Fi, адсутнасць разнастайнасці культурна-масавых мерапрыемстваў, недахоп магчымасцяў для развіцця спартыўных і творчых здольнасцяў студэнтаў.

Мал. 4. Адказ на пытанне «Ці бачыце Вы перавагі БДТУ перад іншымі ўніверсітэтамі?»

У рэйтынгу Інтэрфакса, які ўключае 405 ўніверсітэтаў краін СНД, Грузіі, Латвіі, Літвы і Эстоніі, БДУ займае другое месца. Другім з беларускіх ўніверсітэтаў на 24 пазіцыі размясціўся БДТУ, трэцім – БНТУ на 32 месцы. БДУiР у гэтым рэйтынгу – на 94 пазіцыі.

У міжнародным рэйтынгу Webometrics сярод беларускіх універсітэтаў БДУ таксама на першым месцы з 673 радком, другі – БНТУ з 1937 радком.

Заклучэнне. Такім чынам, параўнальны аналіз сведчыць аб тым, што ўдасканаленне сіс-

тэмы адукацыі залежыць ад шматлікіх фактараў, але галоўныя – гэта высокі ўзровень выкладчыкаў і ўмовы для навучання. У БДУІР і БДТУ створана школа падрыхтоўкі высокакваліфікаваных спецыялістаў, здольная канкураваць са школамі лепшых сусветных універсітэтаў.

Літаратура

1. Образование в Республике Беларусь [Электронный ресурс] // Национальный статистический комитет Республики Беларусь: сайт. 1998–2014. URL: http://belstat.gov.by/ofitsialnaya-statistika/otrasli-statistiki/naselenie/obrazovanie/operativnyye-dannye_15/obrazovanie-v-respublike-belarus-uchebnyi-god-2014-2015/ (дата обращения: 25.02.2015).

2. Белорусское образование в контексте международных показателей // Аналитическое издание. Минск, 2013. 70 с.

3. БГУИР: история и современность (1964–2014 гг.) / Новик Е. К. [и др.]. Минск: БГУИР, 2014. 150 с.

References

1. *Obrazovanie v Respublike Belarus'* [Education in the Republic of Belarus]. Available at: http://belstat.gov.by/ofitsialnaya-statistika/otrasli-statistiki/naselenie/obrazovanie/operativnyye-dannye_15/obrazovanie-v-respublike-belarus-uchebnyi-god-2014-2015/ (accessed 25.02.2015).

2. The Belarusian education in the context of international indicators. *Analiticheskoe izdanie* [Analytical publication]. Minsk, 2013, 70 p. (in Russian).

3. Novik E. K., Nikolaeva L. V., Vashkevich I. V., Gulyuk M. A. *BGUIR: istoriya i sovremennost' (1964–2014 gg.)* [BSUIR: Past and Present (1964–2014)]. Minsk, BGUIR Publ., 2014. 150 p.

Інфармацыя пра аўтараў

Вадап'янава Таццяна Паўлаўна – кандыдат эканамічных навук, дацэнт, дацэнт кафедры менеджмента і эканомікі прыродакарыстання. Беларускі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт (220006, г. Мінск, вул. Свядлова, 13а, Рэспубліка Беларусь). E-mail: vodopjanova@belstu.by

Лось Ганна Аляксандраўна – студэнтка. Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і рыдыёэлектронікі (220013, г. Мінск, вул. Броўкі, 6, Рэспубліка Беларусь). E-mail: hannalos96@gmail.com

Information about the authors

Vodop'yanova Tat'yana Pavlovna – Ph. D. Economics, Associate Professor, Associate Professor, Department of Environmental Economics and Management. Belarusian State Technological University (13a, Sverdlova str., 220006, Minsk, Republic of Belarus). E-mail: vodopjanova@belstu.by

Los' Anna Aleksandrovna – student. Belarusian State University of Informatics and Radioelectronics (6, Brovka str., 220013, Minsk, Republic of Belarus). E-mail: hannalos96@gmail.com

Паступыў 02.03.2015